

Dwergvinvis *Balaenoptera acutorostrata* aangespoeld op de Belgische kust

BEACHED MINKE WHALE ON THE BELGIAN COAST

Dominique Verbelen

Op 10 maart 2013 spoelde op het strand van Nieuwpoort een Dwergvinvis (*Balaenoptera acutorostrata*) aan (Fig. 1). Het betrof een juveniel mannetje van ongeveer 3,40 m lang. Het dier was zeer mager en was waarschijnlijk kort na de stranding gestorven. Medewerkers van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen onderzochten het dier op de Universiteit van Luik. Deze autopsie, uitgevoerd onder leiding van Dr. Thierry Jauniaux, bracht aan het licht dat het dier plastics had ingeslikt (www.mumm.ac.be; nieuwsbericht 12 maart 2013) en dat dit verband hield met de doodsoorzaak.

Figuur 1. Aangespoelde Dwergvinvis is klaar voor transport. *Beached Minke Whale, ready for transport* (Misjel Decler).

Zowel het skelet als de baleinen (Fig. 2) worden als morfologisch vergelijkingsmateriaal gebruikt aan de Gentse Universiteit. Een team van vijf mensen had twee dagen nodig om de Dwergvinvis helemaal uit te benen. Volgens conservator Marjan Doom van het Morfologisch Museum was het bewaren van de skeletdelen geen sinecure. Alle resten van zacht weefsel werden verwijderd, maar omdat het een heel jong dier was met veel kraakbeen, was het moeilijk om het skelet

helemaal te bewaren. Normaal wordt het skelet verwarmd en daarna enzymatisch en chemisch verwerkt, maar net omwille van het kraakbeen moesten alternatieve pistes bewandeld worden. Het skelet van de Dwergvinvis (die Eugène werd gedoopt) is intussen te zien in het Museum Morfologie, naast resten van enkele andere recent aangespoelde walvissen. Het Museum Morfologie bezit onder meer al de kaak, flipper en wervels van de Potvis Theofiel die op 8 februari 2012 in Knokke-Heist aanspoelde en een onderkaak van de Gewone vinvis die in 2009 op de boeg van een schip aangevoerd werd in de haven van Antwerpen.

Figuur 2. Detail van de baleinen van de Dwergvinvis. *Detail of baleens of the Minke Whale.* (Misjel Decler).

De Dwergvinvis komt voor van de evenaar tot aan de pakijzone bij Spitsbergen en Groenland. In de zomer zwemmen duizenden dieren de noordwestelijke Noordzee binnen; 's winters worden de noordelijkste streken waarschijnlijk gemeden. Hoewel Dwergvinvissen in de Noordzee vrij algemeen zijn (de Boer *et al.* 2010; Hammond *et al.* 2013), kennen we voor België slechts twee andere strandingen en één vangst: in 1837 en 1931 strandden levende dieren te Blankenberge en in 1865 werd een Dwergvinvis gevangen in de Schelde nabij Hemiksem (De Smet 1974). Op 14 december 2004 zagen vogelaars aan boord van 'De Zeehond' een dode drijvende Dwergvinvis, die vervolgens aan boord is getakeld. Het ging om een verse, in een visnet verdrinken jong vrouwtje van 4,2 meter. De speklaag was dun, wat erop zou kunnen wijzen dat het dier niet in goede gezondheid verkeerde op het moment van verdrinken (Camphuysen & Peet 2006).

Het is niet helemaal duidelijk waarom de Dwergvinvis zo zeldzaam is voor de Belgische kust. De meeste dieren die rond de zuidelijke Noordzee aanspoelen zijn al langer dood en komen blijkbaar van verder weg (Camphuysen & Peet 2006). Blijkbaar is er geen doortrek door de Zuidelijke Bocht en het Kanaal naar de Keltische Zee bij Ierland en naar de Golf van Biskaje.

Dankwoord

Een stevig woord van dank aan Jan Haelters en Thierry Jauniaux voor de gegevens van de autopsie. Misjel Decler wordt bedankt voor het ter beschikking stellen van de fraaie foto's.

Summary

A Minke Whale stranded on the beach of Nieuwpoort, Belgium, on 10 March 2012. It was an emaciated juvenile male with a length of 3.4 meters. This stranding constituted the third stranding in Belgium; the other strandings occurred in 1837 and 1931. Furthermore, a Minke Whale was caught in 1865 and one dead floating animal was recovered in 2004.

Referenties

- De Boer M.N. 2010. Spring distribution and density of minke whale *Balaenoptera acutorostrata* along an offshore bank in the central North Sea. Mar. Ecol. Prog. Ser. 408: 265-274.
- Camphuysen K. & Peet G. 2006. Walvissen en dolfijnen in de Noordzee. Fontaine Uitgevers BV, 's Graveland / Stichting De Noordzee, Utrecht.
- Hammond P.S., Macleod K., Berggren P., Borchers D.L., Burt L., Canadas A., Desportes G., Donovan G.P., Gilles A., Gillespie D., Gordon J., Hiby L., Kuklik I., Leaper R., Lehnert K., Leopold M., Lovell P., Øien N., Paxton C.G.M., Ridoux V., Rogan E., Samarra F., Scheidat M., Sequeira M., Siebert U., Skov H., Swift R., Tasker M.L., Teilmann J., Van Canneyt O. & Vazquez J.A. 2013. Cetacean abundance and distribution in European Atlantic shelf waters to inform conservation and management. Biological Conservation 164: 107-122.
- De Smet W.M.A. 1974. Inventaris van de walvisachtigen (Cetacea) van de Vlaamse kust en de Schelde. Bulletin van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen 50: 1-156.

Adresgegevens auteur:

Dominique Verbelen

Torrekenstraat 41, 9820 Munte, België, d.verbelen@telenet.be